

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2023-635

7.9.2023

Landkreditt Forsikring AS

Rettshjelp

Mange parter i tvist mot felles nabo om støy fra kampflybase – én eller flere tvister?

De sikrede fremmet ved felles advokat, krav om erstatning for støyplager etter etablering av en kampflybase. De sikredes advokat søkte om rettshjelpdekning, og foretaket innvilget én felles dekning for 34 parter. De sikrede mente å ha krav på individuelle dekninger, subsidiært at det basert på at en del av eiendommene hadde relativt likeartede forhold kunne være rimelig å sette antall rettshjelpdekninger til halvparten av antall sikrede. Foretaket opprettholdt sitt standpunkt, men tilbød etter en konkret vurdering å utbetale kr 30 000 per sikret. Nemnda kom til at sikredes sak ikke utgjorde en separat tvist som kunne utløse en separat forsikringssum. Nemnda tok ikke stilling til om det var grunnlag for å anvende avtl. § 36 i denne saken, da det uansett fant foretakets tilbud på kr 30 000 som rimelig.

ANTATT ØKONOMISK OMFANG: forsikringssum kr 150 000

Saksfremstilling

Saken gjelder spørsmål om antall rettshjelpdekninger for nabotvist om støy hvor det er et stort antall parter på de sikredes side.

Saken gjelder erstatningskrav fra de sikrede for støyplager/ulemper mot nabo etter etablering av en kampflybase. Det er et stort antall eiendommer involvert i saken. Eiere av 193 boligeiendommer i området benytter samme advokat, mens 34 eiere av gårdsbruk representeres av en annen advokat. Nærværende klagesak gjelder rettshjelpdekning for gårdbrukerne.

Det er fremlagt en noe begrenset mengde korrespondanse fra saken, men det fremgår av sakens dokumenter at det har vært kontakt mellom partene (de sikredes advokat og motparten) over flere år.

Det er fremlagt kopi av brev fra motparten til de sikredes advokat av 30.4.20. Her ble det vist til krav om erstatning for støy/ulemper av 21.10.19.

De sikredes advokat sendte 2.11.21 prosessvarsel til motparten hvor det ble vist til tidligere korrespondanse, og motparten ble bedt om å ta stilling til erstatningskravet fra de sikrede.

Motparten svarte på prosessvarselet 17.11.21. Av svaret fremgikk det følgende:

For ordens skyld nevnes det at [motparten] ikke tidligere har mottatt krav fra de aktuelle partene som her har sendt varsel om søksmål, og dermed heller ikke noe nærmere informasjon om innhold i og grunnlaget for de pretenderte kravene.

Videre nevnes det at [motparten] tidligere har mottatt og gitt tilbakemelding på et erstatningskrav fremmet av en annen eier av landbrukseiendom enn de som her fremmer et krav, som da også var representert av [samme advokat].

Motparten avviste kravet og viste til at det var gitt en grundig gjennomgang i brevet av 30.4.20. Det ble videre tilbudt suspensjon av foreldelsesfristen frem til 1.6.22.

På vegne av eierne av de 34 landbrukseiendommene ble det tatt ut stevning 31.5.22.

De sikredes advokat søkte om rettshjelpdekning 9.11.22.

Foretaket har innvilget dekning, men begrenset dekningen til sin forholdsmessige del basert på at det var tale om én tvist med 34 parter på samme side.

De sikredes advokat var uenig i at dekningene skulle begrenses. Han mente det var tale om individuelle tvister.

De sikrede har anført at de må ha krav på individuelle rettshjelpdekninger. Det er flere individuelle forhold som gjør seg gjeldende for landbrukseiendommene hvor det drives landbruksvirksomhet av ulik art. Det er ikke samme grunnlag for "gruppering" av landbrukseiendommene som det kan være for eneboliger, men en del av eiendommene har relativt likeartede forhold slik at det kan være rimelig å sette antall rettshjelpdekninger til halvpартene av antall sikrede.

Forsikringsforetaket har anført at det er tale om én felles tvist. Det er snakk om samme faktiske og rettslig grunnlag, kravene for de 34 grunneierne er fremsatt samtidig og behandles av domstolen som én sak, og det er snakk om samme type økonomiske tap. Det eneste momentet som kan tale for at det ikke er snakk om én tvist, er at det er mange parter på samme side. Dette momentet kan imidlertid ikke tillegges avgjørende vekt, all den tid alle øvrige momenter taler for at det dreier seg om én og samme tvist.

Etter sekretariatets behandling har foretaket etter en konkret vurdering tilbudt å utbetale kr 30 000 per sikret med utgangspunkt i nemndas avgjørelse i sakskomplekset FinKN 2023-364–2023-370, men anfører at det er prinsipielt uenig i disse avgjørelsene.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om sikredes sak utgjør en separat tvist som utløser en separat forsikringssum.

Sikredes forsikring har følgende vilkår:

8.1 Hva forsikringen dekker

(...)

En tvist er ikke å anse som flere tvister selv om saken består av flere individuelle spørsmål som fremmes i flere saksanlegg

8.7 Forsikringssum og egenandel

Den samlede erstatning ved hver tvist er begrenset til den sum som er angitt i forsikringsbeviset selv om det er flere parter på samme side. Dette gjelder også om partene har rettshjelpforsikring i forskjellige selskap, eller om den/de forsikrede har rettshjelpsdekning under flere forsikringer i ett eller flere selskap.

Uforsikrede parter holdes utenfor ved erstatningsberegningen.

Det følger av vilkårene og forsikringsbeviset at forsikringssummen er kr 100 000 "ved hver tvist", og at dette også gjelder om partene har tegnet forsikring i ulike forsikringsselskaper. Det er derfor klart at det kan regnes som én tvist dersom det er flere parter på sikredes side, og disse har tegnet forsikring i ulike selskaper.

I FinKN 2023-370, som gjaldt et tilsvarende erstatningskrav mot samme saksøkte, samme foretak og samme vilkår, ble vilkårene tolket slik:

Utover dette sier vilkårene lite om hvordan man skal avgjøre hvorvidt man står overfor én eller flere tvister. I nemndspraksis er det lagt opp til at spørsmålet må avgjøres ut fra en helhetsvurdering; jf. eksempelvis

FinKN 2021-276:

... men i nemndspraksis er det lagt til grunn at spørsmålet avhenger av en helhetsvurdering basert bl.a. på om kravene har samme årsak eller gjelder samme underliggende faktum, om det er nær sammenheng mellom kravene og om kravene gjelder samme gjenstand.

Alle sakene dreier seg om erstatningsansvar for støy fra kampflybasen med grunnlag i naboloven § 9, jf. § 2. I praksis er felles erstatningskrav fra flere skadelidte mot samme skadevolder regnet som en tvist. Nemnda viser her til FinKN 2017-616, 2017-617, 2017-618, 2017-619 og 2017-620, som gjaldt 22 tidligere studenter med krav mot et studiested for gale opplysninger om hvilken yrkestittel studiet ga grunnlag for. Nemnda viser også til FSN 5964, hvor fem naboer krevde naboskjønn etter grannelova § 7, og hvor spørsmålet var om bygging av en transportterminal i nabolaget medførte brudd på grannelova § 2. Nemnda uttalte her at "er rettsgrunnlaget for samtlige av de 6 som har gått til sak så likt at det må anses som én tvist. Resultatet ble også det samme for samtlige med et mindre unntak som nemnda finner er uten betydning i denne sammenheng". På den annen side kan det være flere tvister hvis det dreier seg om forskjellige typer av krav, jf. FinKN 2017-798 hvor nemnda kom til at ni krav fra forskjellige hytteiere mot samme utbygger utgjorde ni tvister under rettshjelpforsikringen. I den saken dreide det seg imidlertid om forskjellige typer av misligholdskrav med klare individuelle preg. Nemnda mener saken her har større likhet med skolesakene og særlig saken om naboloven enn med utbyggersakene mht. felles faktisk og rettslig grunnlag selv om det er større individuelle forskjeller mht. ansvarsgrunnlaget enn i skolesakene.

Sikrede viser til at rettsgrunnlaget er forskjellig fordi noen saker løses på grunnlag av § 2 tredje ledd og noen på grunnlag av fjerde ledd. Selv om det kan være litt forskjellige momenter i vurderingen, vil erstatningsgrunnlaget i hovedsak være et spørsmål om tålegrensen for støy, og dette er felles. Uansett tilsier oppdelingen i ansvarsgrunnlaget ikke i at det dreier seg om 193 individuelle tvister, men om to grupper av tvister.

Sikrede anfører at verdiansettelsen vil være individuell for hver tvist. Individuelle utmålingselementer alene er ikke tilstrekkelig til at det dreier seg om flere tvister, jf. blant annet FinKN 2017-618, 2012-098 og FSN 5726. Resultatet kan bli annerledes om det dreier seg om en kombinasjon av veldig mange parter og større grad av individuell utmåling, jf. FinKN 2019-246, som gjaldt 42 festere i sak mot bortfester om oppregulering av festeavgiften/innlesning av tomtene.

I denne saken er det flere parter, og utmålingen vil avhenge av faktiske forhold ved eiendommen for å beregne verditapet. Forholdet mellom felles kostnader og individuelle kostnader er imidlertid ikke nærmere belyst, og det er derfor vanskelig å si hvor stort utslag de individuelle utmålingsmomentene faktisk har.

Det dreier seg videre om erstatningsansvar for støy fra basen, og selv om støynivået har økt gradvis og tålegrensen kan ramme eiendommene forskjellig, mener nemnda det må legges til grunn at kravene oppsto tilnærmet samtidig. Det forhold at kravene fremmes i en felles sak tilsier også at kravene har nær tidsmessig sammenheng.

Ut fra dette mener nemnda at det i utgangspunktet ikke er grunnlag for å si at det foreligger 193 separate tvister. Den oppdelingen i grupper som er foretatt fra sikredes side tilsier også at det ikke er tilstrekkelige individuelle kjennetegn ved verken ansvarsgrunnlaget eller erstatningsutmålingen til at dette kan sies å dreie seg om 193 individuelle tvister.

Nemnda mener disse betraktningene gjelder tilsvarende for saken her. I FinKN 2023-370 valgte nemnda imidlertid å sette ordlyden delvis til side etter avtl. § 36 fordi resultatet i den enkelte sak var urimelig, og konkluderte med at foretaket måtte dekke kr 30 000 per sikrede. Foretaket har ikke akseptert denne avgjørelsen, men tilbyr å betale samme beløp. Sikrede mener beløpet er for lavt. Nemnda peker på at det ikke uten videre er like urimelig å behandle 34 saker som én tvist som 193 saker, og kan i hvert fall ikke se noe grunnlag for at beløpet skal være høyere i denne saken. Ut fra dette må foretaket gis medhold i at tilbudet på kr 30 000 fremstår som rimelig.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Foretaket gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Terje Sjøvold (selskapsrepresentant) og Alexander Venås (forbrukerrepresentant).